

Học văn

PHƯƠNG LAN

Thời phổ thông tôi học theo chương trình trước giải phóng và sau năm 75 thêm hai năm lớp 11 và 12 ở một trường huyện. Khi ấy, từ lớp 6 môn văn được chia làm hai phần: kim văn và cổ văn. Cách học văn thời ấy tôi vẫn còn nhớ, về kim văn, học sinh được thầy giới thiệu phân tích những tác phẩm hay những đoạn văn hay, đôi khi thầy chọn và bắt học thuộc lòng những đoạn văn rất hay. Chỉ mới ở bậc trung học cơ sở, thầy đã giao sách bắt đọc và chia lớp ra nhiều nhóm để phân tích tác phẩm, sau đó thuyết trình cho cả lớp nghe để góp ý những cảm thụ của mình về tác giả và tác phẩm, mọi người phải xoay vòng thuyết trình. Đó là những buổi học vui nhộn và buộc học sinh đều phải đọc mới có thể cùng tham gia. Còn cổ văn thường là những bài thơ, thầy sẽ phân tích, học sinh tham gia phát biểu và phải học thuộc lòng cả bài. Đến nỗi những “*Một mai, một cuộc, một căn cầu...*” của ông Nguyễn Bình Khiêm, “*Bước tới đèo Ngang bóng xế tà...*” của bà Huyện Thanh Quan, đến cả bài thơ rất khó học thuộc “*Tước hữu ngũ sĩ cư kỳ liệt; Dân hữu tứ sĩ vi chi tiên...*” của ông Nguyễn Công Trứ... những văn thơ bắt buộc học từ thuở ấy đeo đuổi theo tôi đến tận bây giờ. Thời ấy sách học ít lắm, sách tham khảo hầu như không có và nhiều bài thơ học sinh chép lại từ trên bảng để mang về nhà học.

Sau giải phóng, các thầy từ miền Bắc xa xôi về tận vùng miền Đông Nam bộ hẻo lánh quê tôi để giảng dạy văn học cách mạng, và chúng tôi, những học sinh miền Nam hào hứng tiếp nhận những “*Từ ấy trong tôi bùng nắng hạ...*” của ông Tố Hữu, biết đến Chị Sứ trong Hòn Đất của nhà văn Anh Đức... dòng văn học cách mạng lại thấm đẫm trong tôi. Và khi thi, đề thi thường ít khi phân tích lại những bài đã làm trong lớp. Chuẩn bị thi, chúng tôi chỉ phải học lại những đoạn văn hay, những đoạn thơ để dẫn chứng trong bài thi và như vậy việc học rất nhẹ nhàng (vì đã được học thuộc từ trước). Bài làm môn văn luôn là những suy nghĩ, tình cảm, câu văn của riêng mỗi học sinh. Chúng tôi thường nói với nhau, thi văn và toán là sướng nhất vì không phải mất nhiều thời gian cho việc ôn thi.

Rồi đến con tôi được học văn. Lần đó, với nội dung đề bài cô giáo cho về nhà là tả đường đến trường trong buổi sớm mai. Buổi sáng, khi đưa con đi học bằng chiếc xe đạp trên đường Trần Hưng Đạo từ quận 1 đến quận 5, tôi chỉ con quan sát: những người hối hả đạp xe chở rau ra chợ bán, rồi xe sữa đậu nành, bà bán vé số... tất tả dọn hàng, kể cả những em học sinh như con tôi đang sau lưng cha/mẹ tranh thủ ăn xôi trên đường đến trường, rồi thi thoảng có con chim từ hàng cây bên đường tung mình vượn cánh trong sớm mai... Tất cả những hình ảnh ấy con tôi “tóm hết” vào bài văn để nộp cho cô. Trước khi nộp còn cẩn thận đưa mẹ xem trước. Tôi thật thú vị trước bài văn của trẻ thơ về con đường Trần Hưng Đạo buổi sớm mai thật sinh động, hồn nhiên. Nhưng thật buồn... bài văn ấy con tôi dưới trung bình với lời phê “linh tinh ngoài hướng dẫn của cô”!

Bây giờ, đang học lớp 12, con tôi phải dành khá nhiều thời gian để học thuộc bài chuẩn bị thi môn văn do cô giáo chuẩn bị trước!

Ước gì được trở về những ngày xưa ấy, khi mà ừng áng văn, câu thơ được các thầy cô biến thành chất dinh dưỡng nuôi sống tâm hồn học sinh và được học sinh chúng tôi tiếp nhận một cách nhẹ nhàng tự nhiên như hơi thở. □

Đánh giá tác phẩm

Lép Tônxtôi viết một truyện ngắn và gửi đến tòa soạn một tạp chí, ký tên khác. Sau hai tuần ông đến tòa soạn để biết số phận truyện ngắn của mình. Một biên tập viên trẻ tiếp ông không lịch sự lắm và bảo rằng truyện ngắn của ông sẽ không được đăng.

- Vì sao thưa ông? - Nhà văn hỏi lại.

- Thưa ông thân mến, khi đọc truyện ngắn của ông, tôi hoàn toàn tin đây là một người viết văn còn non nớt. Tôi thành thật khuyên ông hãy bỏ cái thú viết lách đi. Vào tuổi tác như ông, bắt đầu viết thì đã muộn rồi. Trước kia, xin lỗi, ông đã viết gì chưa?

Tônxtôi trả lời giọng trầm lắng:

- Tôi có viết một số tác phẩm mà người đọc cũng đánh giá là được chẳng hạn như: Chiến tranh và hòa bình hay Anna Karênina...

Người biên tập lạng đi không nói nên lời nữa.

(Sưu tầm)

